

AFAZİLERDE SPONTAN DÜZELME VE REHABİLİTASYON

SPONTANEOUS RECOVERY AND REHABILITATION IN APHASIA

Oğuz Tanrıdağ*

Çeşitli beyin hastalıkları ve etkilenmeleri sonucu ortaya çıkan dil bozuklukları sendromlarına genel olarak afazi denilir. Afazilere en sık yol açan neden beyin damar hastalıklarıdır. Bunlar arasında afazik sendromların birbirlerinden farklılaşması daha çok iskemik beyin damar hastalıklarında olur. Bunun nedeni, serebrovasküler anatominin dominant hemisferdeki dil alanlarıyla gösterdiği özel yakınlıktır. Örneğin, dominant orta serebral arterin üst kortikal dal tıkanmalarında ortaya çıkan sendrom Broca afazisi olurken, alt kortikal dal tıkanmalarında Wernicke afazisi ortaya çıkar. Beyin damar hastalıkları dışında afazi nedenleri arasında tümörler, travmalar, infeksiyonlar ve daha nadir olarak da MS gibi beyin hastalıkları yer alır.

Afazilerin oluşumundan sonra zaman içinde görülen spontan düzelme prognoza etkileyen bir çok unsura bağlıdır ve hemen hemen her olguda farklı gerçekleşir. Bu unsurlar arasında hastanın yaşı, cinsi,

eğitim düzeyi, el baskınlığının yönü, afaziye neden olan hastalık, lezyonun tarafı, yeri ve genişliği sayılabilir. Yaşlılarda, erkeklerde, eğitim düzeyi düşük olanlarda, sağlamlarda, dejeneratif hastalıklarda, perisilviyan lezyonlarda ve geniş lezyonlarda, non-dominant denilen karşı hemisferin elektrofizyolojik ve metabolik yavaşlamasında spontan düzelme yavaş olmaya eğilim gösterir ya da olmaz.

Afazi sadece tıbbi değil, aynı zamanda sosyal, mesleki ve ekonomik boyutları olan bir problemdir. A.B.D.'de her yıl 300.000 yeni afazi olgusu tanımlanmaktadır. Problemin bu boyutu rehabilitasyon uğraşlarını gerekli hale getirmektedir. Afazi rehabilitasyonu II.Dünya Savaşı'ndan beri sistemli biçimde gündemdedir. Çok çeşitli yöntemlerin denendiği afazi rehabilitasyonunda başarı prognostik faktörlerin doğru analizine bağlıdır. Ülkemizde afazi rehabilitasyonu profesyonel, multi-disipliner ve prognostik analize bağlı biçimde Anadolu Üniversitesi'nde DİLKOM'da uygulanmaktadır.

Yazışma Adresi / Correspondence Address:

Dr Oğuz Tanrıdağ, Memory Center İstanbul ve NP İstanbul Nöroloji Servisi

* *Memory Center İstanbul ve NP İstanbul Nöroloji Servisi*